

COVID-19 KAPSAMINDA SOSYETE PAZARLARINDA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Sosyete pazarları giyim, ayakkabı, çanta, süs eşyası, oyuncak vb. ürünlerin satıldığı, kalabalığın yoğun olduğu yerlerdir. COVID-19 bulaş riskinin yüksek olduğu sosyete pazarlarında riski en aza indirmek için aşağıdaki önlemlere uyulmalıdır.

Sosyete Pazarlarında Alınacak Genel Önlemler

- Pazar için temizlik/hijyen uygulamaları ve süreçleri ile müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek/yönlendirilecek kişi/kurumları, hastalık belirtileri gösteren müşteriye personelin yaklaşımını ve alınacak önlemleri kapsayan “Pazar İçi Salgın Tedbir Planı” hazırlanacaktır. Bu planın hazırlanması için Sağlık Bakanlığının yayınladığı COVID-19 Rehberinin ilgili bölümünden yararlanılacak ve bu planda aşağıdaki hususlara yer verilmesi sağlanacaktır.
  - Pazar koronavirüs sorumlusu/sorumlularının ad, soyad ve telefon numaraları,
  - Pazar, müşteri ve çalışanlarına ilişkin tedbirler, denetim ve mesafe önlemleri,
  - Pazar personeline yönelik takip ve denetimin ne şekilde olacağı,
  - Müşterilerin ve personelin pazarın tüm alanlarını kullanırken uymaları gereken sağlık ve hijyen kuralları,
  - Genel kullanım alanlarının (tuvalet, lavabo vb.) temizliği/dezenfekte edilme sıklığı (en fazla 2 saati aşmamak kaydıyla), temizlik/dezenfeksiyonu için kullanılacak araç, gereç ve malzemeler ile bunların kullanımlarına ilişkin standartları,
  - Pazara kabulü yapılacak gıda ve temizlik maddeleri gibi pazar dışından gelen her türlü malzemenin kabul usul ve esasları, bu malzemeleri getiren kişilerle temas edecek pazar personelinin ad, soyad ve telefon bilgileri ile bu kişilerle temasının en aza indirilmesine yönelik tedbirler (ilgili personel temas ettiği kişilerin ad, soyad ve telefon bilgilerini kayıt altına alacak ve bu bilgiler 14 gün süreyle muhafaza edilecektir.),
  - Müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek pazara en yakın sağlık kuruluşu, adresi, telefon numarası, kuruluştaki irtibata geçilecek görevliler ve bunların telefon numaraları, yer alacaktır.

- Plan düzenli aralıklarla değerlendirilecek, uygulamada karşılaşılan sorunlar, getirilen çözümler ve kamu kurum veya kuruluşlarınca uygulamaya konulan diğer veya ilave tedbirler dikkate alınarak güncellenecektir.
- Pazara gelen müşterilerin mümkün olan en kısa süre içinde alışveriş yapıp bahse konu alanlardan ayrılması esas olacaktır. Bu kapsamda, müşterilere en az 1 metre mesafe kuralına riayet etmeleri, uzun süre pazar içinde kalmamaları yönünde afiş, sinevizyon, anons vb. yöntemlerle gerekli uyarılar yapılacaktır.
- Pazarların tüm giriş ve çıkışları kontrol altına alınmalıdır. Giriş-çıkışlarda müşterilerin karşılıklı olarak temas etmesini engellemek için tedbir alınacak, mümkün olduğunca müşterilerin tek yönden giriş, tek yönden çıkış yapması sağlanacak, bu amaçla yer işaretlemeleri ile yönlendirme yapılacaktır.
- Kapalı pazarların içinde bulunan asansörler yalnızca **özel gereksinimi olan bireylerimiz** tarafından kullanılabilir. Bu kapsamda, asansör içerisinde en az 1 metre mesafeyi korumalıdır.
- Pazarların girişlerinde ve pazar içerisinde uygun görülebilir yerlere kurallar, mesafe, maske kullanımı ve el temizliğiyle ilgili afişler asılmalıdır.
- Pazar yerlerine girişte maske kullanımı zorunlu olmalıdır. Pazar yerinde maskesiz esnaf veya müşteri bulunmamalıdır. Maskelerin doğru şekilde kullanılması (ağız ve burnu kapatacak şekilde) sağlanmalıdır.
- Pazar yerleri/alanında tezgâh ve/veya tahtalar aralarında en az 3 metre mesafe olacak şekilde yerleştirilmelidir.
- Pazar yerlerindeki kişi sayısı (satıcılar ve müşteriler dâhil) **kapalı sosyete pazarlarında** toplam inşaat alanından varsa otopark, depo, tesisat katı/odası, yönetici/odası, idari bürolar, çalışan yemekhaneleri, yangın merdiveni vb. müşteri kabul edilmeyen alanlar çıkarıldıktan sonra aktif müşteri/ziyaretçi kabul edilebilecek alanlarına aynı anda 8 metrekareye bir kişi şeklinde olmalıdır. **Açık sosyete pazarlarında** ise her 4 metrekareye 1 kişi olacak şekilde veya tezgâh sayısının iki katı kadar müşteriyle sınırlandırılmalıdır. Müşteri kapasitesi tespit edilmeli ve pazar yerlerinin girişine/girişlerine herkes tarafından görülebilecek bir şekilde asılmalıdır.
- Belediye imar müdürlükleri tarafından kapalı pazarların onaylı mimari projeleri esas alınarak; pazarın aktif kullanım alanında aynı anda bulunabilecek müşteri sayısı ile varsa her bir iş yeri için aynı anda bulunabilecek kişi sayısı 8 inci maddeye göre ayrı ayrı belirlenerek, resmi yazı ile pazar yönetimine tebliğ edilecek ve her türlü iletişim kanalları ile müşterilere duyurulmalıdır.
- Pazar yerine giren müşteri sayısı belirlenerek (görevlinin sayması veya turnike vb. sistemler kullanılmak suretiyle) maksimum müşteri kapasitesine ulaşıldığında içeriye

yeni müşteri alınmamalı, bu kişi/kişiler en az 1 metre mesafe kuralına göre bekletilmelidir.

- Pazar yerlerinin tüm girişlerinde ve her tezgâhta el antiseptiği veya en az %70 alkol içeren kolonya bulundurulmalıdır.
- Yerde satış yapılmasına müsaade edilmemelidir.
- Pazarcı esnafı sık sık el antiseptiği kullanmalıdır.
- Tezgâh aralarındaki geçiş yerlerinde sıkışıklığa neden olacak kutu ve ambalajlar kaldırılmalıdır.
- Pazar tezgahlarının önüne mesafenin korunmasını sağlayacak şekilde yer işaretlemeleri yapılmalıdır.
- Deneme kabinleri kullanılmamalıdır.
- Kapalı pazar yerlerinin havalandırılması sağlanmalıdır. Havalandırma ve klima kullanımı Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu tarafından belirlenen standartlara uygun olarak yapılmalıdır.
- Kirli hava çıkışının yapıldığı noktalarda insan geçişi engellenmelidir.
- Kapalı pazarlarda varsa merkezi havalandırma işlemi bina kullanımında değilken (gece) dahi sürdürülmelidir.
- Satışlar sona erdikten sonra pazar alanının temizliği toplu yaşam alanları için belirlenen esaslar çevresinde yapılmalıdır.
- İnsan sağlığına ve çevreye zararlı olduğu bilindiğinden pazar girişlerinde dezenfeksiyon tüneli, dezenfektan püskürtme vb. uygulamaların kullanılmasına müsaade edilmemelidir.
- Sosyete pazarlarının barındırdıkları risk açısından belirlenen kurallara uygun önlemlerin alınması ve uygulanmasından pazar yönetimi sorumludur.
- Plan düzenli aralıklarla değerlendirilecek, uygulamada karşılaşılan sorunlar, getirilen çözümler ve kamu kurum veya kuruluşlarınca uygulamaya konulan diğer veya ilave tedbirler dikkate alınarak güncellenmelidir.
- Mülki idare amirleri yerel yönetimler ile koordinasyon içerisinde pazarların açılış saatinden itibaren içeriye girecek müşteri sayısını kontrol etmek ve belirlenen kurallara uyulup uyulmadığı hususunu denetlemek amacıyla yeterli sayıda personel görevlendirilmelidir.

- Valiliklerce içinde halk sağlığı uzmanı ve makine mühendisinin bulunduğu beş kişilik bir komisyon tarafından pazarda alınması gereken Koronavirüs tedbirleri açısından haftada en az bir kez denetlenmesinin sağlanmalıdır.

Müşterilere Yönelik Önlemler

- Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı vb. şikayetleri olan, COVID-19 tanısı alan veya COVID-19 temaslı olan müşterilerin pazar yerlerine girmemeleri konusunda gerekli anonslar yapılmalıdır.
- Müşterilerin pazar yerlerine maskesiz girişlerine izin verilmemelidir. Maske ağız ve burnu kapatacak şekilde takılmalı ve pazar yerinde bulunduğu sürece çıkarılmamalıdır.
- Müşteriler pazar yerlerinde en az 1 metre mesafeye uymaları konusunda uyarılmalıdır.
- Ödemeler tercihen temassız yöntemlerle yapılmalıdır. Ödeme terminallerinde dokunulan yüzeyler %70'lik alkol ile temizlenmelidir.

Esnafa Yönelik Önlemler

- Pazarıcı esnafı COVID-19, mesafe, maske kullanımı ve el temizliği konusunda bilgilendirilmelidir.
- Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı vb. şikayetleri olan, COVID-19 tanısı alan veya COVID-19 temaslı olan esnafın pazar yerine girişine izin verilmemeli ve bu durumda olan kişi/kişiler tıbbi maske takılarak en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir.
- Pazarıcı esnafı;
  - Ağız ve burnu kapalı olacak şekilde maske takmalıdır. Maske nemlendikçe ya da kirlendiğinde değiştirilmeli, maskenin dış yüzüne dokunulmamalıdır. Maske değiştirmeden önce ve sonra el antiseptiği kullanılmalıdır.
  - Tezgâh arkasında satış yaparken diğer esnafı arasındaki mesafenin en az 1 metre olmasına dikkat etmelidir.
  - COVID-19'un damlacık yolu ile bulaşı artıracığı bilindiğinden pazarıcı esnafının bağırarak satış yapmasına izin verilmemelidir.

- Çay/kahve/su ve yemek molalarında en az 1 metre mesafe kuralına dikkat edilmelidir.

Lavabo/Tuvaletlerin Temizlenmesi ve Dezenfeksiyonu

- Tuvalet girişlerine el hijyeni ve el yıkama ile ilgili afişler asılmalıdır.
- Tuvalet alanlarına giriş kapıları otomatik kapı sistemine çevrilmelidir. Bu imkân yoksa tuvalet alanına giriş kapılarının kolları sıklıkla dezenfekte edilmelidir.
- Tuvaletlerin zeminleri, klozetler, pisuarlar, lavabolar, musluk ve batarya başlıkları, kapı kolları sık sık temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.
- Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.
- Tuvalet ve lavaboların temizlik saatleri kaydedilmeli ve görünür şekilde asılmalıdır.
- Tuvaletlerde sıvı sabun, tuvalet kağıdı ve kağıt havlu bulundurulmalı ve devamlılığı sağlanmalıdır.
- Tuvaletlerdeki batarya ve sabunluklar mümkünse fotoselli olmalıdır.
- Hava ile el kurutma kullanıma kapatılmalı ve tek kullanımlık kağıt havlular tercih edilmelidir.
- Tuvalet temizliği yapacak personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp kapalı ve pedallı çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.